

Ia Genberg (suom. Jaana Nikula): Yksityiskohdat

[AM/31 ADMIN](#)

Päättymisen keveys – RIITTA VAISMAA

Yksityiskohdat on ruotsalaisen Ia Genbergin neljäs teos, kolmas romaani ja ensimmäinen suomennettu.

Yksityiskohtien romaanimuotoa on haastettu. Teoksen neljä jaksoa voi hyvin lukea temaattisen kokonaisuuden muodostavana novelli- tai esseekokoelmana. August-palkinnon se kuitenkin voitti Ruotsin

viime vuoden parhaana fiktioteoksena.

Kun naispuolinen kertoja on ankarassa kuumeessa, hänen mieleensä nousee menneestä elämästä tärkeitä ihmissuhteita ja muistikuvia eletystä. Johanna on ollut hänen aikuisikäinen rakastettunsa, Niki häiritsevän outo nuoruudenystävä, Alejandro elämässä piipahtava mutta syvän jäljen jättävä rakastettu. Yllättää on, että neljäs muisto on omasta äidistä Birgittestä. Kaikki kuvaavat myös kertojaa itseään; kenties Birgitte on tässä suhteessa tärkein.

Kuumehoureinen mieli ei ole järin järjestelmällinen. Jaksot eivät ole aikajärjestyksessä, eivätkä ne muodosta kenestäkään kokonaiskuvaa. Genbergin kertoja tarkentaa yksityiskohtiin ja on valinnoissaan viehättävän sattumanvarainen. Vaikka kaikki eletystä elämästä esiin nousevat henkilöt ovat kertojalle äärettömän tärkeitä, tämä ei kuitenkaan kerro muistojaan sydän karrella.

Genberg kirjoittaa, että elämä koostuu monesta pienestä elämästä. Ihmisiä tulee ja menee. Kaikki loppuu aikanaan. Hänen kertojallaan on uskomaton, ehkä kadehdittava, taito suhtautua kohtaamisiin avoimesti mutta alusta asti tietoisena siitä, että kaikki päättyy ennemmin tai myöhemmin, mikään ei ole pysyvää.

Suhteen päättyminen Johannan, Nikin ja Alejandron kanssa jää kiehtovasti avoimeksi, vaikka Alejandrosta jääkin konkreettinen muisto.

Suhde äitiin päättyy tämän kuolemaan, mikäli suhde omaan vanhempaan voi koskaan täysin päättyä. Äidin traaginen elämä ja mahdottomuus päästä yli vaikeuksista on vaikuttanut koko perheen elämään.

Kertoja saa tietää paljon Birgittestä ja tämän käyttäytymisen motiiveista vasta tämän kuoleman jälkeen.

Ehkä hän ymmärtää samalla myös paljon itsestään. Vaikka kertoja osaa päästää irti eikä murehdi päättynyttä, luulen, että äitiään hän olisi halunnut ymmärtää aiemmin.

Genberg kirjoittaa kiinnostavasti myös viidennestä kertojan elämässä tärkeästä henkilöstä. Elinikäinen

rempseä ystävä Sally ei saa omaa jaksoaan. Hän onkin mukana kaikissa jaksoissa. Hänen luokseen kertoja

pakenee, kun muiden kanssa on liian hankalaa. Hänen kanssaan juhlitaan ja lopulta muistellaan menneitä

vanhuuden ajan jo kolkutellessa. Jokin saattaa sittenkin olla pysyvää.

Genberg muuntaa taitavasti niin sävyä kuin rytmiäkin osien vaihtuessa. Hänen kerrontaansa on luonnehdittu kirkkaaksi. Tapahtumat etenkin kolmessa ensimmäisessä jaksossa ovat paikoin sekaisia ja

omituisia. Näitä kertoja ikään kuin ihmettelee vierestä, vaikka on mitä suurimmassa määrin itsekin osallinen. Neljän keskushahmon kautta Genberg piirtää omakuvan kertojastaan.

Jaana Nikulan suomennos tuo taitavasti esiin niin yksityiskohdat kuin kokonaisuudenkin.

Ia Genberg: *Yksityiskohdat (Detaljerna)*. Suom. Jaana Nikula. Johnny Kniga 2023. 159 s.

Riitta Vaismaa on kirjallisuuskriitikko